

NELLA LARSEN

Irene ja Clare



Suomentanut Tuija Tuomaala



Irene ja Clare

NELLA LARSEN

Irene ja Clare

Suomentanut

Tuija Tuomaala



Punos



KONEEN SÄÄTIÖ

Koneen Säätiö on tukenut tämän kirjan julkaisemista.

Englanninkielinen alkuteos: *Passing* (1929)

ISBN 978-952-7566-04-6

ISBN 978-952-7566-05-3 (EPUB)

© Punos-kustannus 2025

Kustannustoimitus: Heidi Mäntylä

Kansi: MSDesigner/Punos

Kustantaja: Punos-kustannus, Loviisa

www.punoskustannus.fi

Kirjapaino: Libri Plureos GmbH, Hampuri, Saksa

*Kolmensadan vuoden välimatka
maisemiin, joita esi-isät rakastivat,
mausteviljelmiin, kanelipuihin.
Mitä Afrikka on minulle?*

– COUNTÉE CULLEN

Osa I

Kohtaaminen

Se oli Irene Redfieldin pienessä aamupostipinossa alimmaisena. Tavanomaisten, selkeällä osoitteella varustettujen kirjeiden jälkeen tuo pitkä kirjekuori, ohutta italialaista paperia ja osoite miltei lukukelvotonta tuherrusta, tuntui olevan väärässä paikassa, joukkoon kuulumaton. Siinä oli myös jotain arvoituksellista ja hieman salamyhkäistä. Ohut ja arveluttava kuori ilman lähettäjän nimeä.

Ei silti etteikö Irene olisi välittömästi tiennyt, keneltä se oli. Pari vuotta aiemmin hän oli saanut hyvin samannäköisen. Salamyhkäisen, mutta silti jollain kummalla tavalla hieman pöyhkeilevän. Violettia mustetta. Epätavallisen kokoista ulkomaista paperia.

Irene huomasi, että kirje oli leimattu edellisenä päivänä New Yorkissa. Hän rypisti hiukan otsaansa. Se johtui pikemminkin hämmennyksestä kuin ärtymyksestä, vaikka hän tunsikin jossain määrin molempia. Hän ei kerta kaikkiaan kyennyt käsittämään sellaista suhtautumista vaaraan, jonka hän aavisti kirjeen paljastavan. Hän ei pitänyt ajatuksesta, että hänen pitäisi avata ja lukea kirje.

Irenen mieleen juolahti, että kirjeen sisältö vastaisi kaikkea sitä, mitä hän tiesi Clare Kendrystä. Aina astumassa kuilun partaalle. Aina tietoisena vaarasta, mutta silti peräännyttä tai vaihtamatta suuntaa. Eikä todellakaan sen vuoksi, että hänen tekonsa saattaisi huolestuttaa tai loukata muita.

Ohikiitävän hetken Irene oli näkevinään mielessään kalpean pienen tytön istumassa risaisella sinisellä sohvalla ja ompelemassa kirkkaanpunaisia kankaanpaloja yhteen

samalla kun tytön juopunut isä, pitkä vankkarakenteinen mies, riehui tuossa nuhruisessa huoneessa uhkaavasti, karjui kirouksia ja teki tyttöä kohti kouristuksenomaisia syöksähdyksiä, jotka olivat pelottavia vaikkakin enimmäkseen tehottomia. Toisinaan miehen onnistui tarttua tyttöön. Vain tytön vetäytyminen kurjine ompeluksineen sohvan kauimmaiseen nurkkaan vihjasi, että tätä millään tavalla huolestutti itseensä ja ompelutyöhönsä kohdistuva uhka.

Clare oli aivan hyvin tiennyt, ettei ollut turvallista ottaa itselleen osuutta dollarista, jonka hän sai viikkopalkkana toimittaessaan asioita talon ylimmässä kerroksessa asuvalle ompelijalle, saman talon jossa hänen isänsä, Bob Kendry, oli talonmiehenä. Tieto ei kuitenkaan ollut estänyt Clarea tekemästä niin. Hän halusi mukaan pyhäkoulun eväsretkelle, ja hän oli päättänyt lähteä sinne uudessa mekossa. Niinpä hän oli – tietyistä ikävyyksistä ja mahdollisesta vaarasta huolimatta – ottanut rahan ostaakseen kangasta tuota liikuttavaa pientä punaista mekkoa varten.

Clare Kendryn käsitykseen elämästä ei ollut edes siihen aikaan kuulunut minkäänlainen uhrautuminen, hän omistautui vain omien välittömien halujensa tyydyttämiselle. Hän oli itsekäs ja kylmä ja kova. Silti hänellä oli myös erikoinen kyky välittää lämpöä ja myötätuntoa, toisinaan lähes teatraalisesti.

Irene, joka oli noin vuoden Clarea vanhempi, muisti päivän jona Bob Kendry oli tuotu kotiin kuolleen, typerässä kapakkatappelussa surmansa saaneena. Clare, tuolloin tuskin viisitoistavuotias, oli vain seissyt huulet yhteen puristettuina, laihat käsivarret kapean rintakehänsä ympärillä, ja tuijottanut vanhempansa tuttuja kalvakoita kasvoja vinoissa mustissa silmissään eräänlaista halveksuntaa.



Nella Larsen (1891–1964) on afroamerikkalaisen kirjallisuuden ja modernismin keskeisiä nimiä. Vuonna 1929 ilmestynyt *Irene ja Clare* on hänen tunnetuin teoksensa.

Lapsuudenystävät Irene ja Clare ovat taustaltaan afroamerikkalaisia, ihonväriltään vaaleita naisia, joita elämä on vienyt eri suuntiin. Irene elää perheensä kanssa mustien yhteisössä New Yorkin Harlemissa, Clare on valinnut elämän valkoisena, eikä hänen rasistinen miehensä tiedä hänen juuristaan. Kun ystävykset vuosien jälkeen kohtaavat, he joutuvat tarkastelemaan elämäänsä, identiteettiään ja valintojaan uusin silmin.

Naisten välille syntyy monivivahteinen suhde, jota värittävät salaisuudet, ristiriidat ja keskinäinen vetovoima. Kummankin elämässä aukeaa uusi sivu. Tarina päättyy traagisesti, mutta loppu jättää tilaa tulkintoille. Mitä tapahtui todellisuudessa, mikä oli pelkkää kuvitelmää? Vaikuttiko joku tapahtumien kulkuun?

Romaanin teema on päivänpolttava: mistä identiteetti rakentuu, mikä on etnisen taustan, luokan ja sukupuolen merkitys. Pääseekö juuriaan pakoon?